

ULB Halle

3/1\$

002 703 084

ʿAbdalqai jūm,
ʿAbdannāṣir oğlu
Zirā ʿat ʿilmī

1892

✓
D Fa 3383

~~40~~ 134

~~1203~~

DM 1638

زراعت علی

Pa
3883

D. Fa
3583

[Abdalgajum, Abdal-Nasir oglu]

(زراعت علمی)

یعنی

ایکون ایکمک - وآشلق ساچمک - وجیمش باقچه لاری

احیا قیلیمق بیاننده بر یانکا فندرز

عبد القیوم عبدالناصر اوغلی ننگ استخر اجاتندان

قزان سنه ۱۳۱۰

Дозволено цензурою. Казань, 25 сентября 1892 г.

بوکتاب ننگ باصمه سنه رخصت بیرلدی شهر قزان ده ل ۲ نجی

سینتابرده ۱۸۹۲ نجی یلده *

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

بوکتاب باصمه اولنمشدر قزان اونیویرسیتمی ننگ طبع خانه سنه

۱۸۹۲ نجی یلده

Казань. Типо-литографія Императорскаго Университета 1892 г.

المقدمة من المترجم

حیات النباتات - هر جنس نبات ننگ باشقه جان ایالری شیکلی حیاتی باردر
 نباتات ننگ کلسی ده یرده اوسه در - اوسه در یرننگ اوستکی قاتلاونده - قارا
 توفراقده - یرننگ اوستده کی قاتلاوی دیکنمز قاراتوسلی توفراقدر که اول
 قارا توفراقده جواهر ارضدان غیر بعض چرک لر بلان مخلوط در - یعنی نباتات
 و حیوانات ماده لرندن چروب توفراقده قاتوشقان نرسه لر در - بس اوشبو اوستکی
 ماده نی قارا توفراق دیر لر ایکنونی وکلا هر بر نباتات نی اوسدره تورغان نرسه
 شولدر - اگر اوشبو ماده یعنی یرننگ اوستکی قاتلاوی قوم یا که بالحق
 یا که زرنیخ بولسه اول یرنی قوملی یا که بالحقلی یا که زرنیخلی دیب آتالدر -
 خصوصا آشلق بولمقده اینک کیرا کلی سی اوشبو قاراماده در بس آروشنی قوم غه
 چاپساک بولماید بالحققه چاپساک بولماید زرنیخ کاچاچساک ده بولماید -
 یرننگ اوستوندا کی اوشبو قارا توفراق ننگ فالونلغی بر آرشون قدر یرلر
 باردر که نباتات نی اوسدرمک و بولدرمق خاصیتی اوشبو قارا توفراقده در کاها
 اول خاصیت یرده بتوب کیتده در بو خاصیت نی یانگادان حاصل ایتمک اوچون
 تیرسلا مگ دیکن عملنی نابمشلاردر ایکنون کا وآشلقغه و عموما هر نبات قه اوشبو
 مذکور شرطدان باشقه ینه جووشلک - جلی لقی - یاقتی لقی وهم هوا کیرا کدر؛
 جووشلک نیک کیراک - اکرده یرده جووشلک بولماسه هیچ بر نباتات اوسماید -
 چونکه هر بر نباتات صوده ایزلمش صیوق ماده بلان تربیه لنده در نباتات ننگ
 آشی اوشبو نرسه در - لکن بو برابر چه توکلدر که بعض نبات قوروراقنی یارانا بعض سی
 جووشرا کنی و بعض سی حتی بالکلیه صوابچند اوسه در - هر بر نباتات قه جووشلک
 کیرا کلسی بدیهی نرسه در حتی قور و بولسه ایکنون بولمای دیب بالالارده بله در *
 جلیلق نیک کیراک - چونکه بر معین درجه دن زیاده صووق بولسه بر ایچنده بولغان
 صولار و رطوبات لار قاطادر و بورغه ایلانه در بو وقتیه هیچ بر نباتات ننگ طاموری یردن
 آشنی کسب ایته آلماید حتی تامور ننگ اوزنک بولغان رطوبت کذلک قاتادر جان ایاسی
 آشامایچه تورسه اولکان شیکلی نباتات هم یردن تربیه آلاماسه اوله در - شمال طرفنک غایت
 صووق یرلرده و قشمن جاین باشنک قارایمی تورغان بیوک طاو باشلارنک نباتات اوسماید *
 یاقتی لقی نیک کیراک - چونکه یاقتی بولماسه نبات اوسماید - یاقتی بولماغان
 یرده بر معین درجه کا قدر اوسه درده جویالادر آنده ده یاشل توسنی کسب ایته
 آلماید نباتات ننگ یاشل توسلی بولمقلغی یاقتی لقد ان کسب قیلنده در - اکرده
 بر نباتات نی قارانغی یرده توتساق یا که متصل او یاقتی سنک آصرا ساق ده بالکلیه هلاک
 بولور و یاشل توسی جویالور - مثلاً بازده اورکان برانکیلر بولادر که بورناب تامور پیدابولسه

همان باقتی طرفه تابا صوز ولا در وهم آند ان صونك ياشل لك كسب ايتوب يافرا قلانا
باشلايدر نباتات قه ياقتی لق نيك اثری بیک کوبدر بوقدرسی بلان موند کفایه لنندك*
هوانيك کيراك نباتات هم آدم شيكلی هوانی بیک صایلیدر حتی هواناچار یرده بالکلیه
اوسمايدر اوسهده بیک ضعیف کنه بولوب اوسهدر مثلاً قیاس قیلايق: غاز يانغان
يورطالارده ترزه توبندکی گل لربیک ضعیف اوسهدر حتی باراتورغاچ بالکلیه جویالادر -
ياقتی نيك نباتات قه هر بر اجزاسنه اثری باردر نبات نيك نامورین یرکا بیک تیران
کومسانك هوا ایرشمايدر شول سبیلی نباتنك جویالادر - یرنی بومشانتوب صوقالاب
چاچامن هواننك نبات نامورینه اثری ایرشسون اوچوندر بس هر بر نباتات قه یردن ده
هوادان ده تر بیه باردر یردن ناموری بلان تر بیه لنه وهوادان يافراغی بلان تر بیه لنه در*

بسم الله الرحمن الرحيم - زراعت کسب لرننك آرتوغراقیدر*

ایکون ایکمک - آشلق چاچمک - زراعت ایتمک - باری بر معناده در - ایکون
چاچا تورغان یرمز منبت بولمايدر وآشلق اوسدرمايدر مکر منبت بولادر اول
یرمزده آش کوب بولسه - چونکه آشلق چاچکان یرده چاچکان آشلقنی تیشولدر وب
اوسدررکا اوسدر وب اورلوق حاصل ایتارکا یتارک اول یرده آش بولمق
کیراک - مطلقا هر بر تورقاق آشلق بولدرمايدر فقط صو بولوچیلق ویغهورلار
بولوچیلق قنهده یتمايدر قومغه نی قدر صو شیبسانك ده آشلقنی اوسدرماس -
ایمدی آشلق یرینه شول قدر قوتنی بیرمک اوچون یرنی تیرسلا مک دیکان عمل
باردر ویرنی اصلاح قیلاتورغان مادهلر باردر - آشلق چاچا تورغان یرکا منبت لك
قوتی بیرکوچی مادهلر: آزوط فوسفور قلی دیکان نرسه لر در - اوشبو
مادهلر کوب بولغان یرده هر قاچان ایکون یخشی اونکادر اما بومادهلر آز بولسه
اول یرده هر قاچان آشلق ده اونکمايدر - بس مقدم آشلق اونکغان یلده اول
یرننك منبت لك قوتی کیموکاچ ینه اول قوتنی یانکادان حاصل ایتدر اوچون
مذکور مادهلرنی آرتدر رغه حاجت بولادر آند ان آری اول یریا نکا قوت حاصل
ایتوب همان منبت وآشلقنی اونکدر غوچی بولادر اما اول مذکور مادهلرنی
قایدان آلايق: بونرسه لر ایکون یرین اصلاح قیلغان صونکنده همه سی تابولادر*

تیرس

بس اول اصلاح قیلاتورغان نرسه تیرس دیکانمز درکه آدم و حیوانات فضلہ لارند ان
عبارتدر - اما غالبا تیرس دیرلر حیوانلار یانا تورغان آزارلارده حیوان تیراکی
وطابطالغان صالام مادهلری در - دخی یرنی یخشی اصلاح قیلادر قوش نیزاکی

خصوصاً کوکارچن تیزاکی - دخی ده یرنی اصلاح قیلغوچی مادهلر جمله سندن
شویاک اونی در وموندان غیر یینه اصلاح قیلغوچی نرسه لر باردر توبانده
بیان قیلنور *

تیرسلامک واصلاح قیلغ

تیرس - یر آرق بولغان طرفلارده یرنی اصلاح قیلغوچی نرسه لر ننگ اینک
معتبر راکی تیرسدر چونکه اوشو تیرس دیکان نرسه مزده اول مذکور مادهلر
همه سی موجوددر یعنی آزوط هم بار فو صفور هم بار دخی قلی دیکانی هم
موجوددر - اما اول تیرس هم وقتی بلان استعمال قیلنما سه ده خاصیتی بته در -
حیوان آزارنده تیرس جیولغاچ اکرده آزار ننگ ایدانی آغاچدان بولماسه یانقان
تیرسنی یر اصلاح قیلور اوچون آغانده آستدان توفراغی بلان کوراب آلورغه
کیراک - چونکه آزار توفراغنه تیرس ننگ صیوق ماده سی آغوب وصار قلوب
توفراغه سنکان بولادر یرنی اصلاح اوچون اینک فاید الیسی در - یرنی اصلاح
قیلغانده حیوان تیزا کنه قاتوشدروب یرنی تیرسلامک ارچون سازده اوسکان موک
دخی بیک اعلانرسه در چونکه اول سازموکی دیکانمز تیرس ننگ صیوق مادهلرین
اوزینه سنکدروب برکا آشتی کوبراک بیره درکه صالامده اول قدر خاصیت
یوقدر - لکن هر برده صار یوق هر یرده سازموکی یوق - پس سهل الحصول
بولغانی حیوان تیزا کی قاتوشدروب طابطالغان صالامدر - آزاردان تیرسنی
توفراغی نیی بلان کوراب چقارغاندان صونک صوجبولوب یانماسدای یرکابیک
بخته لب اویوب قویارغه کیراک - اکرده اول اویوب قویغان تیرس ننگ اوستمه
زرنیخ یا که یانقان لیباستر سیولسه یینه اعلا اصلاح ماده سی حاصل بولور چونکه
بونرسه لر تیرس ننگ ایچنده آزوط مادهلرین صاقلارغه یخشی در اوشو آزوط
دیکان ماده مز یر اصلاح قیلاتورغان مادهلر ننگ اینک فاید الیسی در - اما اول
تیرسنی اویوغانده بیک دقت بلان جووشین قوروسین تمام برکا قاتوشدروب
اویومق لازم - اول تیرسمز اویوغان برده همه یری برابرچه جووش تورسون
اوچون تیرسنی یینه ایکنچی اورونغه آوشدروب اویولسه هم بیک یخشی بولور -
تیرسنی اول اویوغان یردن آلوب قرغه توککانه تیرس آراسنداغی وحیوان
آستوندان چققان صالام صولامی تمام چروب اوزولکان بولماسون تاکه آرباغه
سنگ بلان آلوب صالورغه ممکن درجه سنده بولسون یعنی وقتن صاقلاب تورروب
توکمک کیراک - تمام چرکان تیرس ننگ یرنی اصلاح اوچون استعمال قیلنماقنده
کوب فایده یوقدر چونکه تمام چرکان تیرس صالفون وبالجفسیمان یرنی کما ینبغی

جلوتا

جلوتا آلهاميدر قومسيماييري كذلك كماينبغي باغلامايدر وتوناشدر الهاميدر -
 آزرگان وصالامسيماييري قاطي يرننك توفراغين يومشاتوقدر كنه فايداسي
 بولسه ده تيرسني يريته قاراب صايلاب نو كوميكن توكل - شوننك اوچون تيرسني
 وقتي بلان قاراب قرغه نوكاركا كيراك - دخي ده شولاي صالامسيماييري تيرسه
 نورلو اولنلرننك مادهلري بولمق ممكن اول وقتنده اصلاح قيلنمش يرنكني چوب
 اولني باصمق احتمالدر - اما تيرسني ني قدر صاقلانسه ده اوستي هر قاچان ايري
 صالامسيماييري بولدر اول تقديرده چرماكان تيرسني اورنونده قالدر رغه كيراك -
 چاچماكان يركا تيرسني چقارغاچ ده تيكزلب يري بويچه تاراور رغه كيراك اما آنده
 مونده اويوش اويوش ايتوب قالدر رغه ياراماس چونكه تيرس اويوش اويوش
 تورلويورده ياتسه يغمورلار بلان فايدالي مادهسي اوچادر يعني آزوط ديكان مادهسي
 جوبالادر - اصلاح اوچون يركا توكان تيرسني اكرده اول يري بالچقلى توفراق
 بولسه بيك تيران صوقالامق حاجت توكلدر - اما قومصو يري بولسه تيرانراك
 صوقالارغه كيراكدر لكن هر خصوصده يري صوقالارغاچ تيرس اوستنده قالماسون
 توفراق آستنه كومولوركا تپوش *

تيرسلاوننك مقداري عادتاً بر دساتين يركا اقل منك بو ط تيرس بولمق لازم
 بلكه آرتوقراق كيراك بولغان ييرلر هم باردر - اما ايكون آشلق اوچون يري
 اول قدر قوتلي تيرسلانماسه ده كفايه در لكن قومصو ييرلر بولسه باشقه اش - قومصو
 يري اوچ يلدە بر مرتبه وبالچقلى يري آلتى يلدە بر مرتبه تيرسلانسه كفايه در *

آدم فضلهسي

يعني آدم تيزاكي بلان ايكون يري ن اصلاح قيلمق بزننك بو طر فلارده ايشتولماسه ده
 مثلا قطايدە ويابون دە مستعملدر - آدم تيزاكي هم يري ن اصلاح قيلمق اوچون
 حيوان تيزاكتدن برده كيم توكلدر بلكه اعلانر سه در لكن استعمال قيلنماغانلغي
 ايسي يامان بولغان اوچوندر - اكرده اوشبو مذكور ماده بلان يري ن اصلاح
 قيلماقچي بولغانده بيك تيكز سيباركا كيراك چونكه بعض يركا كويراك سيبولسه
 چاچكان اورلوقني كويتر سه احتمالدر - صابان آشلق چاچاسي يركا قش كوني
 چقاروب توكاركا كيراك لكن بو خصوصده صابان آشلق چاچاسي يري ن كوز كوني
 صوقالاب قالدر مق تپوش - اوچوم چاچاسي يركا اوشبومذكور مادهني پار وقتنده
 سيبوب آندان صونك پارلامق كيراك - بس اوشبوماده بر دساتين يركا ل ۲ ميچكا
 ۳۵ ميچكا حاجت بولور - اوشبوماده بلان اصلاح قيلنمش يردن ۳۵ چيتويرت
 ۳۳ چيتويرت صولي اوروب آلالار هم ۲۵۰ پوطلاصالامي بولدر اما باشقه
 ماده بلان اصلاح قيلنغان يردن اول قدر حاصل بولمايدر *

❖ قوش تیزاکی ❖

اما قوش تیزاکی بزده نادر الوجود نرسه بولغان اوچون آئی باشقه ماده لر بلان قاتوشدروب قومپوص دیکان نرسه یاصایلار: اول قوش تیزاکی بیک وقلاب آئی توفراققه قاتوشدرالار اول قاتوش توفراقنی بر ایری ایلاک آرقلی اونکاروب یرکا آشلیق چاپکان کبک ایتوب چاپالرقول بلان - بوقوش تیزاکی کندن مرکب قومپوص دیکان نرسه بر دساتین یرکا ۳۵ پوطدان ۱۰۰ پوطقه قدر کیراک بولادر *

❖ سویاک اونی ❖

سویاک اونی کذلک یرنی اصلاح اوچون بیک اعلا ماده در - سویاکی وقلاب سویا کدن اون یاصالادر آئی یا که تکرمانده تارنالار یا که غیر بر آلت بلان وقلابلار یا که بر تورلو حامض بلان تربیه قیلالار تخمض قیلو یا که حامض بلان تربیه قیلو دیکان ننگ معناسی اوشودر: اول سویاکی بالطه توتھسی بلان وقلاب کیسماک کاتورتورالار آندان صونک بر مقدار صو سالالار ۳ پوط سویاک کا یارطی قیلو کدن زیاده راک - آندان صونک شول کیسماک کا پوط سویاک برابرینه بش قداق کوفاراض مای صالالار - اوشبو کوفاراض ماین کیسماک کا صالغانده سویا کدن همان بولغانا تورورغه کیراک - بر تاولک شولای تورسون - آندان صونک بر تاولک اونکاج ینه اول کیسماک کا بایاغی مقداره صو وهم کوفاراض مای صالورغه کیراک - ینه بر تاولک شولای تورسون - بر تاولک تورغاچ سویا کدر همھسی مسفوف کا ایلانور هم بو کیسما کدا کی ماده فی درحال یرکا ایتوب سیبارکا ممکن - بس بوماده فی یاورویا اصطلاحیچه صوپیر فوصفوراط آتالوسویاک اونی دیکانمز اوشودر ایگون یرلرین اصلاح اوچون بیک اعلا نرسه در *

❖ سلتی ❖

ایگون یرلرین سلتی دیکان نرسه بلان اصلاح قیلوننگ طریقی اوشودر: سویاکی بر کیسماک کا تورتوروب آرالاش سوند رلمش زرنیخ سیبارکا کیراک هر بر ۲ پوط سویاک برابرینه ۲ پوط زرنیخ کیراک بس اوشبو ۲ پوط سویاک ۲ پوط زرنیخدن مرکب ماده کا ۲۵ چیلک صوغه ۱ پوط پوطاش ایزوب بایاغی ماده اوستنه صال کرده پوطاش بولماسه پوطاش اورننه بخشی قایون کولی یا که قارا بوغدا ی صالامی ننگ کولی استعمال قیلورغه ممکن لکن پوطاش برابرینه بش اولوش آرتوق کیراک یعنی بر پوط پوطاش کیراک بولسه بش پوط قاپون

کولی

کولی سال بر نیچه کونلر شولای تورسون - ا کرده اوستنی کینه باشلاسه همان صو
اوسنارکا کیراک - شول کیفیتده کیسما کداکی سویاگلر ل ۱-۲۰ کونده تمام
جایولوب کیسما کداکی ماده مز قوی بوتقه شیکلی نرسه بولور - آندان صونک
آنی ساز بالحقی بلان یا که چرکان توفراق بلان قاتوشدروب ایکون یرینه
سیمالر یرنی اصلاح اوچون بیک بخشی مادهدر *

✱ ینه بر اصلاح مادهسی ✱

بو بر مخلوط مادهدر که جمیع تاشلاندق نرسهلردن ترکیب قیلنور مثلا هر بر
تاشلاندق نرسه که حالا هیچ بر فاید اسزغه جویالادر نی درکم بشر بالوغه کا توشسه
همهسی اصلاح عملنه کینه تورغان نرسهلردن دخی جوموچقه جاموچقه - پیلا
چویلری - جون - ساچ - قل - قان - قوش تیزاکی اندرلارده و آمبارلارده
جیولوب یاتقان هر نوع چوب چار دخی پچان کیبانی اورونلارنده قالقان هر تورلو
چوب چار ایکون یرلرین اصلاح قیلور اوچون همهسی تیرس اورننه یارایدن بس
اوشبور نرسهلر نی حاضر لامک ننک طریق اوشبودر - نی درکم نابولغان نرسه نی
جیوب بر بیوک راک یرکا کینک لکی و آرقلی سی بش آرشون بیوکلکی ایکی
آرشون ایتوب اویورغه کیراک اول آستنه ۲ ویرشوک قدر ایتوب زرنیخ وهم
کول صالوب قالدیرغه کیراک آندان صونک قاتلا و قاتلا و ایتوب هر بر نابولغان
نرسه نی شونده اویورغه کیراک و هر بر قاتلاو آراسنه توفراق سیمارکا وصیوق
تیرس صوی سیمارکا کیراک و بیو کیفیتده اوبوب تمام ایتکاج اوستنی ننک اورتاسین بورانکا
کبک چوقور سیمان ایتوب قالدیرغه کیراک هم وقت وقت بشر بالوغه دن نابولغان
صو وصیوق نرسهلر نی شونده ایلتوب صالورغه کیراک - اوچ آی اوکچ اول
اویومنی تمام قازوب قوزغانوب یانکادان قاتوشدروب اویورغه کیراک - زرنیخ
سیمه سیمه قاتوشدیرغه کیراک شولای ایتوب بش آلتی آی ایچنده بر نیچه مرتبه
قوزغانوب اویورغه کیراک بیلله حاضر لنمش مخلوط ایکون یرلری وهم پچان یرلری
اوچون بیک فاید الی ماده بولور - آشف چاچار آلدندان یرکا ایلتوب تیکزل
توکارکا کیراک بردساتین یرکا منک پوط بوماده مخلوطه حاجت بولور *

خصوصا بو مخلوط بلان اصلاح قیلنمش بولوندان پچانی بیک بر کنلی چقادر
تجربه قیلنمشدر *

اما ایکون یرلرین اصلاح اوچون تورلومادهلر باردر لکن خلق ننک عادتلانش
مادهسی حیوان آستوندان چققان تیرسدر حیوان تیرسی بلان یرمزی تیرسلاپ
ایکونمزننک برکتن آرتدرایق - حیواناندان جیولغان تیرس ننک مقداری تخمینا؛

برباش آطدان جیولادر یلغه -	-	-	-	-	۵۰۰ ل پوط تیرس
برباش اوکوزدن -	-	-	-	-	۴۰۰ پوط
اش اوکوزندن -	-	-	-	-	۶۰۰ پوط
برباش صیردان -	-	-	-	-	۳۰۰ ل پوط
بوزاودان وطانادان -	-	-	-	-	۳۰۰ پوط
صارقدان -	-	-	-	-	۳ ل پوط

❁ احیاء ارض ❁

بر یاصاو - یعنی جیرنی آشلق چاپارکا صلاحیتلی ایتوب احیا قیلمق و آشلقنی بولدر رلق درجه ده ایتمک یعنی صوقالاب یومشانتوب جیرنی آی یاریم ده یا که ایکی آی ده اشلاب یر تمام چاپارکا صلاحیتلی بولوب اولکوره در - یرننگ شول درجه کا ایتوب اولکورو شوندا بلنه در که اولکورکان یر قاراسیمان توسلی بولور هم مخصوص بر باشقه تورلو ایسی بولور صوقا آرتندان کوپروب قناروب فالور - یر خصوصنده وچاچو یرین صوقالاو خصوصنده اوشوقاعده نی رعایه قیلمق کیراک:

اولا جووش وقتنده یر اشین اشلارکا و صوقالارغه کیراکماس *
 ثانیا بورازنا آرالارین چی قالدیرمایچه جش صوقالارغه تیوش - شوپله که بورازنادان قوبوب چققان قانطارننگ کینک لکی قانولنغندان بر یاریم اولوش آرتوق بولسون - دخی ده اجتهاد قیلمق کیراک: بورازنادان قوبوب چققان قانطارلار چا آرقاسی بلان ایلانوب توشماسون بلکه آزاراق قابورغاس بلان راک یانسون - اکرده صوقا بلان صوقالامایچه صابان بلان صوقالانسه قوبوب چققان قانطارلارنی و انارغه کیراک تا که ایلانوب توشکان کوی قالماسون *
 ثالثا جیر یاصاغانده جیرننگ اوستون صابان بلان قونباروب چقارغان کزلرنی ایلاندررکا کیزاک اکرده صوقا بلان صوقالانسه بورازنالارین بیک ینشه صوقالارغه کیراک - کزنی کیبکچ سبروب و افلارغه کیراک *
 رابعا یرنی اول قات صوقالاغاج ده سبرمک حاجت توکل تا که صوقالاغان یرننگ آرتوق جووشلک لری چقسون و اولن نامورلاری کیشونسون - ایکیچی قات صوقالاغانده قاراب اکرده اولن نامورلاری کیبکان بولسه در روسبررکا کیراک *
 خامسا اولنلرنی و اولن نامورلارین صوقالاغاج ده در حال بترورکا کیراک - قورو وقت بولسه سبرکی بورتوب بترولور اما یغمورلی وقتده صوقالاغان برده اولنلر و اولن نامورلاری بتسون، اوچون جیشکل کنه اوستون اوستون بر قات صوقالارغه کیراک *

سادسا اگرده جای قور و کیلسه قاطی صوقابلان چاچو آراسنده صوقالاغاج یرنی
سبرکانده بیک واق ایتوب سبررکاتیموش توکل - و کذلک پاربلان صابان آشلق
چاچو آراسنده پارلاغان یرنی سبرکانده بیک واق ایتوب سبررکایارامای چونکه
بیک واق سبرکان توفراق اوستنه احتمال قوئلی یغموریاوسه یر تمام طغزلانوب
وطاچقالانوب اوتورور یرهمان اش کا کیلماس باری خدمت ارم کینار *
سابعا ممکن قدر یرنی ایرته صوقالارغه کیراک ناکه جیر چاچکان وقت قه قدر
تمام پشوب اولکوروب تورور - صابان آشلق چاچاسی یرنی کذلک ایرته
صوقالارغه تیوش *
ثامنا ایگون آشلق چاچار اوچون یرنی تیران راک صوقالامق تیوش بورازناننک
تیرانلکی هیچ بولماغانده ۳ ویرشوک بولمق کیراک *

✽ بدر - اورلوق ✽

یعنی چاچارکا دیب حاضرلنمش اورلوق آشلقی ننک یخشی صافی بولمقلی
کیلاچک یلده ایگون ننک اونکماقنه بیک اولوغ سبندر بس شول جهندن آشلقی
چاچارکا دیب حاضرلاکنده یا که صاتوب آغانده بیک قاراب ودقت قیلوب آلمق
تیوش چونکه اورلوقنی کیراک صاتوب آغان بولسون کیراک اوز عملنکدن
حاصل ایتولکان بولسون هیچ قاچان صافی وقتوش سز بولمایدیر - بس چاچارکا
ممکن قدری صافی اورلوق استعمال قیلیم لازم - قاراغانده صافی کبک کورنسه ده
چاچکانده ایلاک آرقلی اوتکارورکا تیوش - اگرده صاتوب آغان اورلوق
تیشولورموتیشولماس مودیپ شبهلی بولسه توبی تیشوک چولماک کا قوم صالوب
جووش قومده اول اورلوقنی اوردروب قارارغه کیراک یخشی بولسه بش آلتی
کونده بورناب چقار تیشولاسی شوندا معلوم بولور یوزدانه اورلوقدان ل
یا که ۹۰ دانه سی تیشولسه بیک اعلا اورلوق دیب ایتورکایارای *

✽ چاچارکا موافق وقت ✽

یازکونی صابان آشلق چاچکانده قاراب یر تمام جلونوب یتکاج چاچارکا کیراک -
کوزکونی دخی آروش چاچکانده قاراب یر تمام صوونوب یتماس بورون چاچمک
لازم - اما بوخصوصده اورلوق بلان اورلوق آراسنده آیورما باردیر آزاراقنه
جلی ده ده بعض اورلوق تیشوله در مثلا: آریا صولی جیتون - بس بولارنی
صالقونراق برکاده چاچارکا ممکن - بعض نباتات بار کوبراک جلی لی تلایدیر مثلا
قارابوغدای مونداین اورلوقلارنی جلی راق یرکاچمک لازم - اما بوبلا تخلف

شولای کیراک دیکان سوز نوکلدرکه اورلوق ننگ یردن تیشولوب چقماغی
 اوچون جلی لقنه ینمایدن بلکه جووشلک هم کیراک یازکونی جیرجلونسون
 دیب کوئوب توروب قورولوقه کیتسه ینه اونکغای سز بولور یازچقچاق یرننگ
 اوزجووشلکی کیماس بورون چاچارک تپوش وهم یرننگ ده جلی سی اولوقنده
 اورلوقنی تیشولدرلک بولسون - تیشولور اوچون کوبراک جووشلک کیراک
 بولغان نباتاتی مثلا بورچاق وصولی کیک نرسه لرنی ایلکاری راک چاچارکا
 کیراک بولادر وقارا بوغدا ی وهم ناری کیک آشلقلار آز جووشلک بلان ده
 تیشوله درایکان آلارنی صونکنندان راق چاچارکاده یارای *

اوشبو یوقاریده بزفهم ایتکان نرسه لردن غیردخی شونی اویلامق کیراکدرکه
 چاچکن آشلق تا یردن اوروب آلمان مدت کاچه قرده کوب مو کونلر تورسه
 کیراک - جای ننگ جلی وقتی بو زمانده بیک آز وقت در بوغدا ینی آبریل
 آخرلارنده یاکه مای باشنده چاچارکا کیراک چونکه بوغدا ی اوسوب اولکورورکا
 وطعام قطاره سنه کورورکا ۱۸ آطنه ۱۹ آطنه لار مدت کیراکدر - اما آرپانی
 مای آخرلارنده ده چاچمک ممکن چونکه آرپا تمام آش بولوب اولکورورکا ۱۲
 آطنه مدت کیراکدر - یرننگ خاصیتی وترکیانی کذلک چاچو وقتنه مؤثرلر در
 شول جهندن بوهم تصور قیلنورغه تپوش - یازکونی یومشاق وجینکل یرتیزراک
 کیوب تیزراک جلونادر شوننگ اوچون آشوغوب راق چاچونی یارائادر -
 جووش و طاقچا یرکاصونکر راق چاچسانک یارای - خصوصا آرق یرکا ایرته چاچارکا
 کیراک تاکه نبات ممکن قدری تیزراک تیشولوب محکم نامور باغلاسون - آرق
 یرده ضعیف نبات آقرونلاب اوسه تورغاچ اولکوره آلمای قالدرد - سیمز ومنبت
 یرده آشلق تیشولکانده ناچار کورنسه ده بارانورغاچ توزالدر مونداین خاصیتنه
 بولغان یر وقتنی فارامایدن اگر اصلاح ده قیلونغان بولسه باری اورلوقنه
 کروب قالسون ایکوننی اوز وقتنه اولکورتدر - کوزکونی اوچومنی سیمز یرکا
 یاکه جینکل یرکاصونکر راق چاچمک کیراک اما اکرده یر آورو طاقچا بالچقلی بولسه
 ایرته راک چاچکان بخش بولادر - کوزکونی اوچوم چاچار اوچون وقت صایلاغانده
 اجتهاد قیلیم کیراکدرکه کوزکی صووقه چاقلی آروش تیشولوب یرکا
 نامورنی محکم باغلارلق وهم قانطار آراسندان چقوب قالورلق بولسون - اما
 کوبشه لنورلک ده بولماسون *

قابسی آشلق بولسه ده اورلوقه حاضر لکان آشلق ایریلکده واقفده واولچاوده
 برابر بولمق تپوش یعنی تورلو یرده اوسکان آشلق البته تورلوچه بولادر:

قراچراق

قراچاق یرده اوسكان آچراق تیکز یرده اوسكان ثوقراق بولادر چاچكانده
 مونك كيك خصوصلارنى رعایه قيلمق تیوش *
 آشلقنى تیران موچاچاركا ياكه اوست كاراك موچاچاركا كيراك - مونك بیانی
 اوشبودر كه مونكار قاعده بيله تعین قیلنور كه یرنك طبیعتن قارالورده اورلوق نك
 ایریلکین و اقلغین وقورولغین و چیلکین قارالور یرنى قدر جینکل و اورلوقنى
 قدر ایرى بولسه یركاشول قدر تیرانراك يانارغه تیوش - وبالعکس یرنى قدر
 طغز و اورلوقنى قدر واق بولسه اوستدهراك ياتمق لازم مثلا بوغداى اورتاچه
 یرده بر سویم چاماسنده بولسه ده تیشولوب چقادر - لکن اورلوق اوستدهراك
 ياتسه قاملى كوبراك چقادر - آروش بیک تیران يانماغانده قاملى كوبراك
 بولادر - بورچاق ایرى بورتوكلى آشلق حنى تیران بولسه ده تیشولوب چقا اما
 س ویرشوك قدر بولسه یارای در *

جميع نباتات خصوصا ایكون اوسكان زمانلارنده نى قدر ناملايم نرسه لردن زحمت
 چيكادر كه ممكن قدر آند این نرسه لردن دفع قيلمق تیوش - یرنى قدر منیت یر
 ایكان ناملايم واقعه لربولغان چاغنده ایكون نك ناچار بولمقنه سبب بولادر *
 آشلق نك درست کیفیتده اوسماكلكى اوچون آشلق اوسكان زمانلارده لازم در:
 یرنى صوقالاغان وقتده و اورلوقنى چاچكان وقتده یرده كى چوب اولن لردن
 یتروركا كبراك *

آشلق اوسوب قوت آلمایچه چوب اولنلردن زحمت چيكادر - ضررلى قورت لردان
 زحمت چيكادر و چيكدر تكدن زحمت چيكادر موند این زحمت لردن ایكوننى
 قوتولرورغه بیک اجتهاد قيلمق لازم - آشلق تیشولوب چققانده یرنك اوستى
 پرده لنوب تورغانده یرنك اوستون طرناب تش تش تكارمچ يورتوب يومشامق
 و یرنى سیرا كلاندرمك لازم - و اوستدن اصلاح قيلمق لازم - اصلاح ديكانمز بو
 خصوصده تیرسلاو قیلنندن اوجوم تیشولكاچ اوستدن تیرس منزله قوش
 نیزاكى ياكه غير نرسه سیبالر *

یرنك اوستونده اوشبو پرده لنوب تورغان نرسه تیشولاسى آشلقنى وقتنده
 تیشولودن مانع در خصوصا بوصولى یرنده واقع بولادر چونكه صولى نى یازكونى
 ایرتراك چاچو سببلى توفراغى قش طبیعتندن چغوب یتمايدر - یرنك
 اوستوندى پرده ديكانمزنى جینكل كنه صوقا يورتوب ده یتروركا ممكن در لکن چاچكاندن
 صونك سگزیچى كونندن تأخير قیلنماسون *

آشلق آراسنداغى چوب اولننى طامور لانس بورون اوطارغه تیوش اول وقتده
 اوطارغه ده سهلراك بولا هم اول وقتده یر اوستوندى اكى تیشولكان آشلق ده

فامل غه کیتاس بورون طاباطسه ده اول قدر ضرر بولمايدر - قاطی اولئر مثلاً
یراوستونده ارم بیلچان آط قوزعلاغی - قاتی کبک قاطی نرسه لر و قاطی
تامورلی اولن لر وقتى اوتوب کیتسه قول بلان ده یولقوب بولمايدر اول وقتنده
قازغچ کبک آلت بلان قوبتار ورغه کیراک *
بس معلوم بولدی که یرنی اصلاح قیلماق ایکی تورلو بولادر: اول یرنی تیرسلا ب
یعنی تیرسنى یراوستنه بیک یخشی تارقاتوب اوستوندن صوقالایار تیرس یر
توفرغی بلان برکا آراالشوب قالادر - ینه چاچکان یرنی اصلاح قیلودیکانمز
شولدر که چاچکان آشلیق تیشولوب چقچاچ یرننگ اوستنه سیبالر خصوصاً یاز
کونی ناچار کورنکان اوجوم غه قوش تیزا کن بیک و اقلاب و هم کور چله یعنی سیلمطر
دیکان نرسه نی سیبالر کوب وقت نی موننگ بلان اوجوم توزالوب کیتهدر *

✽ حصاد ✽

یعنی اوراق وقتى - آشلیق اولکورکاچ و اورلوق دانهلری توغچاچ اورورغه وقتى
یتدی دیمکدر - لکن تمام آغاروب اورلوق دانهلری قاتچاچ اورلوق توپصا سندان
قوبوب قویولا باشلايدر مونى کوتارکا کیرا کماس یعنی آشلیق اولکورکانلک کا
علامت: اصلا منده یاشل یری قالماس باشاغی و صالامی آف بولور اورلوق
دانهلری حاضرکنه قاتقان بولور اورمق وقت در آندان آری اورلوقی قویولا
باشلاسه برکنی کیتهدر اورلوق قاتچاچ باشا قنده نی قدر توره شول قدر کولما کی
قالنایادر اورلوق ننگ کولما کی قالنایسه کورپه سی کوب چقادر - فامل ده یاشل لک
بار بولغان مدنده طاموردان فامل غه آش کبله در فامل ننگ هر بر یاشل اجزاسی
اورلوق قه خدمت اینه در یعنی اورلوقنی نویدرادر و موننگ بلان اورلوق
ضورایادر اوسه در آشلیق ننگ اورلوقی نویدی دیرلر - آشلیق ننگ سرکاسی
و چچکی قویولوب توپصا غه اوتورغاچ ده اورلوق توپا باشلايدر شول زمان غه قدر
نویادر که فامل توپدن یارطسنه قدر صارغایادر اول وقتنده تاموردان اورلوق غه
بارا تورغان آش کیسوله در - بولسه ده باری اورلوق ننگ قابوغین غنه قالنایادر
اون غه فایداسی بولمايدر *

✽ نوبت ✽

یعنی چاچونوبتی - یرنی تیرسلا ب اصلاح قیلغاندان صونک اول آروش اوجومی
بوغندی اوجومی چاچالر آندان صونک صابان آشلیغی چاچالر - صولیق
وقارا بوغداینی یر ایسکورکاچ راک هم چاچارکا یارای - بو کیفیتده بوتون قر

اوجکا

اوچ کاتقسیم قیلنه در - برقر آروش باصوی - ایکنجی سی صابان آشلق باصوی -
اوچونجیسی قاراباصو یا که ناقرباصو دیرلر - حاصل کلام جیر ایکسی جای خدمت
ایته بر جای جال ایته در *

آروش

آروش یومشاق و ملایم برده و تیرسلی برده یخش اونکادر - بس یرنی تیرسلاکاج
واصلاح قیلغاچ اول آروش چاپارکا کیراک - حالا آروش ننگ بر نیچه تورلو
نوعسی باردور:
عادی آروش ملکت مزده کوبراک مستعمل اوشو آروش در - باشقه نوعلرندن
آبورماسی شولدرکه بو آروش اوزونچه راق وهم اوچلی راق دانه لدر *

بوغدای

بوغدای بالچقلی راق یرنی یارانادر وهم جلیقنی یارانادر اما بوغدای ننگ
دخی نوعلری کوبدر حتی یوزایملی لب نوعسی باردیلر بو برده مستعمل بولغانی
اوشولاردور: صاندومیرکا - صاکصونکا - کیرکا - آرنالوکا - کوبانکا - بیلاطورکا -
صاندومیرکا دیکانی قلیقلی بوغدای بیک ارسز بوغدايدر هوانی ده یرنی ده
صایلامایدر *

بورای

بورای هم بوغدای درجه سنده در لکن بوغدايدان ارسزراک بولور - قوروراق
برده ده اونکادر صالقون غه ده اول قدر بیروشمایدر صالامی بوغدای صالامندان
قادی راق - دانه لری باشقدان بیک تیر جقوب نوشمایدر - بورای ننگ
نوعلرندن: قزل باشقلی وهم آف باشقلی بورای یخش بولادر *

قارا بوغدای

قارابوغدای یرنی اول قدر صایلامایدر اما هوا آنک قاشنده بیک معتبردر یعنی
قارابوغدای غه ملایم هوا کیرا کدر شوننگ اوچون قارابوغدای اشناچسز آشلق
دیب حسابلانادر - قارابوغدای چیچک آتقاندی هوا جلی آياز جیل سز بولسون
شونی یارانادر - صالقون چق قنه بولسه ده قارابوغدای ضعیف لانه در شوننگ اوچون
قارابوغدای یازغی صالونلار بنگاچ اینک صونکنان چاپالار - نیند این یرکا
چاچسانا وقت کیلوشه اونکادر - امانوعلری کوب بولسه ده بو طرفلارده هر قایدیر *

✽ بورچاق ✽

بورچاق رطوبتلى راك برده اونكادر - يانكا تير سلاب اصلاح قيلغان بركا بورچاقنى
چاچمايلر يانكا تير سلاكان يرده اوسه اوسه اولكورماي قالادر - نوعلرى بىك كوبدر *

✽ تارى ✽

اما تارى بومشاق وملايم يرده يخشى اونكادر - مونى هم بىك آشوغوب چاچمايلر -
تارى بر تيشولوب آلسه اوزاق قورولق قهده توزه در - قوتلى تيرسلى برنى
يارانادر وجلى برنى يارانادر - تارى نىك نورلونوعلرى بار لکن کوبراك قزل
سبركسيما بولغانين ايكالر باشقه نوعلرنىن مقدم راك اولكوره ايمش *

✽ آرپا ✽

آرپا هم بومشاق وتيرسلى راك برنى يارانادر - اما آرپاغه اولقدر كوب چلى ده
كبراك نوكل صالقونچهراق هواده يخشى اوسه در - آرپا چيدى سكر آطنه ده
اولكوروب يتهدر *

✽ صولى ✽

اوشو صولى آشلى هر بر يرده يخشى اونكادر حتى اشنده بىك دقت قيلونى ده
نلامايدر - كوب وقتنى ناچار برنى توزاتور اوچون اول مرتبه صولى چاچالر -
جووش هواده غنه نوكل حتى چاط يغمور ايجنده ده صولى نى چاچاركا ممكن اما
باشقه آشقلارده بو اش بوقدر - نناكه صولى نلندن روس مقالى بار
(Сѣй меня въ грязь, буду князь). صولى نىك ايرته راك اولكوره تورغان
نوعسين چاچمك تيشوش - نوعلرى كوبدر *

✽ ياصمق ✽

ياصمق بالچقلى راق اوروننى يارانادر - آلايده برنى كوب صايلامايدر قابده
بولسه ده يخشى اوسه در - هر قايده بر تورلو قارا ياصمق در - اوشو عادنى
ياصمقدان باشقه بر تورلو ياصمق بار كينىك قوزاقلى اوزون قاملى بولادر
بر آرشون غه قدر قاملى بولادر ينه بر تورلو ياشل ياصمق بولادر بولار بزننىك
طرفه كورونمايدر *

✽ خشخاش ✽

مك ديكان نرسه در بوهم بيك يوشاق يرنى بارانادر آلايده نقر اراق يركيراك -
يوشاق ده بولوب صاى راق چاچولسه ياكه قوملق بولسه مك يقولادر - شونمك
اوچون آلتى جىدى وىرشوك قدر يركا چاچولسه ده چقاد - مك چاچاسى يرنى
اوشبور وشچه اصلاح قىلوق كيراك: كوز كوفى سىناير آخرا لارنده يرنى صابان بلان
صوقلارغه كيراك تيرانلىكى آلتى جىدى وىرشوكدان كيم بولماسون آندان صونك
ياز كوفى ينه صوقلاب سىروركا كيراك آندان صونك مك اورلوغىن ايلانكان
واق توفراق بلان قاتوشدروب چاچالار بىر دساتين يركا بش قداق آلتى قداق
مك اورلوغى كيراك بولور لكى بيك تيران ده چاچولماسون - مك اورلوغى
تيشولوب چققاق قوبى راق چققان يىرلر يىن يولقوب ناشلارغه كيراك - چونكه بيك
قوبى بولسه بىر بىر ينه يىلانوب يقولادر *

✽ كيتان ✽

يعنى جيتون - جيتون اوچون قارا توفراقلى يىر كيراك - اما جيتون چاچاسى
اوروننى بيك يخشى صوقلامق كيراك چونكه جيتون نىك نامورى اوزون بولادر
يرى يوشاق بولسه اوزاركا سىلراكدر - جيتون نىك اورلوغىن چاچكاند
چق وقتنده چق كىماس بورون ياكه ايرته بلان ياكه كىچ چاچاركا كيراك -
اكرده جيتوننى سوسى اوچون چاچولسه ياشلراك وقتده اوزاركا كيراك اول
وقتده سوسى بيك نفيس جفا كسىمان هم نق بولور *

✽ قنب ✽

كىندر سوسى - بعض لسانده كىندراش دىرلر - كىندر سوسى اوچون دغى
قارا توفراقلى جىر يخشى بولادر يوشاق هىيت يرده بيك اوزون اوسه در - هر
قاچان كىندر آراسنده باصا ديكان نرسه بولادر سوس نىك مذكرى منزله در
قاچان كه باصانك توزانى اوچسه باصانى آىروب اوزاركا كيراك - بچاننى هم
چاچوب اوسدره تورغان عادت بار بومرتبه ده بيان قىلنمادى *

✽ بركات ✽

يعنى ايكون عادى بولغانده بركتى اوشومقدارده بولادر: بىر دساتين يىردن
آروش ۲ ل چىنو يىرتدن ۹۰ چىنو يىرت كقدر آروش ۹۰ پوط دان ۲۲۰ پوط قه

قدر صالامی بولادر - بوغدای ل ۲ چیتویرتدن ۸۰ چیتویرتکا بوغدای ۵ ل
پوطدان ۲۰۰ پوطقه قدر صالامی بولادر - بورای ۵ ل چیتویرتدن ۱۵ ل
چیتویرتکا قدر بورای ۱۸۰ پوطدان ۲۰۰ پوطقه قدر صالامی بولادر -
قارای بوغدای ۵ ل چیتویرتدن ۱۰۰ چیتویرتکا قدر قارا بوغدای ۴۰
پوطدان ۱۲۰ پوطقه قدر صالامی بولادر - بورچاق ۵ ل چیتویرتدن ۱۰۰
چیتویرتکا قدر قارا بوغدای ۱۰۰ پوطدان ۱۴۰ پوطقه قدر صالامی بولادر -
تاری ل ل چیتویرتدن ۱۲۰ چیتویرتکا قدر تاری ۷۰ پوطدان ۱۶۰ پوطقه
قدر صالامی بولادر - آریا ۷۰ چیتویرتدن ۱۲۰ چیتویرتکا قدر آریا ۸۰
پوطدان ۱۵۰ پوطقه قدر صالامی بولادر - صولی ل ۴ چیتویرتدن ۱۳۰
چیتویرتکا قدر صولی ۴۰ پوطدان ۱۳۰ پوطقه قدر صالامی بولادر -
یاصیق ل ۴ چیتویرتدن ۱۰۰ چیتویرتکا قدر یاصیق ۵ ل پوطدان ۸۰ پوطقه
قدر صالامی بولادر - جیتون ۲۰ چیتویرتدن ۶۰ چیتویرتکا قدر اورلوغی ۴۰
پوطدان ۱۵۰ پوطقه قدر صالامی بولادر - کیندراش ل ۲ چیتویرتدن ۱۲۰ چیتویرتکا
قدر اورلوغی ۱۸۰ پوطدان ۳۳۰ پوطقه قدر صالامی بولادر *

❖ باقچه و سبزاوات ❖

جیمش باقچه سی ننگ نوفر اغین اصلاح قیلماق وتونال لرتوزومک - باقچه ننگ
جیمشین جیغاچ ده کیلاچک یل اوچون کوزدن باقچه نی حاضر لب قالدیرمق لازم -
جیمشین جیوب آغاچ یرین اصلاح قیلورغه کیراک تیرس بلان یا که غیر
نرسه بلان وهم برقات صوقالاب قالدیرورغه کیراک - یازغه چقچاق ینه یرنی
نفیس یومشانتیق کیراک - باقچه جیمشی هر قایسی یری یومشاق وتیران بولونی
یارانادر - دخی تونال لرنی با ترتیب موافق ایتوب توزومک کیراک - اما
تونال لرنی بیوک باصارغه تیوش توکل مکر جووش راک یرده بولسه بیوکلی
ضرر ایتماس - تونال ننگ کینکلیکی آرشون یاریم بولسه یتادر تونال تارراق
بولسه چوب اوطارغه اونکغای بولور *
برانکی ایکار اوچون قوملق وجینکلرک جیر یخشی - اما برانکی هر بر یرده
اونکمایدر دخی یانک تیرسلاکان یرکاده برانکی نی ایکار کایارامای - اگرده برانکی
اوتورتاسی یرناچار راق بولسه اول یرنی کول بلان وسویاک اونی بلان قاتوشدروب
اصلاح قیلماق حاجت شویله که بو طریقه اصلاح قیلنغان یرده برانکی یوزضعقه
قدر حاصل بولادر - اوتورتور اوچون برانکی ننگ اورتاچه سی کیراک - اگر
ایری بولسه جاروب اوتورتورغه یارای شویله که هر بر حصه سنده کوزی بولورغه

تیوش

تیوش یعنی بورناب چقا تورغان ماده سی بولسون - اکر جاروب اوتورتاسی برانکی بولسه بر کون مقدم جاروب قویارغه کیراک - تاکه کیسکان یری جووش بولماسون - وهم بر آز شینکانرا کی بخشی در تیزراک تیشولورکا موافقدر - برانکی تیشولوب بر آز اوسکاچ صوقابلان ایلاندرکا کیراک آستداغی یافراقلاری توفراقته کومولسون - ایرتهراک کومولسه برانکی سی کوبراک بولور - برانکی صوققدان قورقادر شوننک اوچون صوققلار بولا باشلاغونچه برانکی نی یردن آلورغه تیوش - برانکی نی صالقونچه راق ایدان آستونده یاکه بخشی بازده صاقلارغه کیراک - وهم قش بونچه بر نیچه مرتبه صایلارغه کیراک بوزولا باشلاغانلارین تاشلارغه کیراکدر - دخی برانکی چچک کاجومارلانغاچ فایچی بلان یاکه چالغی بلان قرقورغه کیراک - تاکه قونی چچک کا کیتماسون *

کرنب

روسچه کابوصطه دیکان نرسه در - کابسته جووشراک وتیرانراک صوقالان وتیرسلاکانراک یری یارانادر لکن آغاچ آستونده وکوله کاده بولماسقه کیراک - کابسته کاتوتال هم کیراک توکل - اما اکرده کابسته یری زیاده جووش بولوب صالقون هم بولسه اول وقتده توتال بخشی بولور - کابسته اوتورتور اوچون اینک بخشی وقت مای ننگ اون بش لری اونکاچ - چونکه اول وقتده قاطی صوققلار بولماید - کابسته نی اوتورتقاچ اوچ یاکه دورت آطنه دان صونک آراسنداغی چوبنی اوطارغه کیراک - کابسته نی اوسوب یتکاندن صونک توتالده اوزاق قالدورورغه کیراک توکل *

قیار

قیار اوچون یر جووشراک وتیرسلیراک بولمق شرط در - قیاری عادتده مای ننگ اورتاسی اوزغاچ چاپالر - اما چاپکاچ اورلوق اوستونده توفراق بارماق قالدونلغی بولسه یتهدر - قیار ننگ نوعلری بیک کوبدر لکن هر فایده مورم قیاری دیکان نوعی معتبردر واقراقته بولسده بیک اونکادر *

چوکوندر

چوکوندر وهم عموما طاموری مستعمل بولغوی نبناتنی هر قاپان تیرسلاکان آرتند انوق چاپارکایارامای تیرسلاکاچ ایکچی اوچونچی یل لارده چاپارکا کیراک - چوکوندرنی ده مای ننگ ل لرند چاپارکانیوش - چوکوندر تیشولوب بر آز

اوسكاج سيرا كلاندير كا كيراك يعنى بىك طغز چاپچاكان ير لرندين يولوقوب
آلورغه كيراك - چونكه طغز بولسه ايرى اوسمايدر - قراو توشه باشلا غويچه
چوكوند رنى آلورغه كيراك - چونكه چوكوند ركا صالقون يارامايدر - چوكوند رنى
آلغانده صاقلانورغه كيراك تاكه قابوغى جرتولماسون چونكه صوى آغوب طعمنه
ضرر كيلىماي *
۱۸

❖ كيشر - طورما - شالقان ❖

كيشر ايكار اوچون بىك يومشاق وقوملق راق قارا ير حاجتدر - طورماغه وهم
شالقان غه كندلك يومشاق واصلاح قيلنمش ير حاجت اما يانكا تيرسلاكان ير
يارامايدر - هر قايسى باقچه جيمشلى بىك وقتنى تقاضا قىلادر *

❖ قاباق ❖

قاباق ننگ اورلوعغين اوردر وب اوتورتالار - برچولماك كا پىلا چوبى صالوب
قاباق اورلوعغين شونده اوردرالر لکن جلى راق يرده توتارغه كيراك - آندان
كوچروب مخصوص قاباق اورنى يا صاب آچق يركا ماي آخلارلارنده اوتورتالار -
قاباق اوچون تيران كچه يومشاق واصلاح قيلنمش بولمق كيراك *

❖ قاون - قاربوز ❖

بونباتات قه كوب جلى كيراك وهم بولار بىك آقرو نلق بلان اولكور - شول
جهتدن بز ننگ بو طر فلارده قاون وقاربوز ايكىمك معتبر توكلد ر قاون وقاربوز
ايكوننگ عمللى ايكسى ده بردر - بس بو خصوصه بارى سوزنى قاون عنوانى
بلان يورتورمز - چونكه بو يرده قاوننى جلى يرده ايكالار روسچه پارنيك ديرلر -
پىلا آستونده اوسدرالر قاون ننگ آستونده ۶ وېرشوكلان كيم توفراق بولماسقه
كيراك - قاون بورناب چققاچ ويافراقلا نغاچ يافراقلار ين اوزالر بارى اصل ايكى
بوتاق قالدرالر - ينه تكرار يافراقنى آزايتالار بارى سكز دانه بوتاق قالمق
تبوش بولادر - قاچان كه قاون ننگ جيمشى ظهور ايتسه آستنه تاقنا كيمساكى
قوبارغه كيراك - برتوب قاون ده ۴ دانه - ل دانه جيمشدين آرتوق بولورغه
تبوش توكل - اكرواق قاون بولانورغان بولسه برتامور سكز دانه قاون اوسدرور -
قاون ننگ جيمش سز بوتاقلار ين كيسالر - اما بوجلى يرده يعنى پارنيك ده قاون
اولكورتمك بىك ضرر مشقتلى اشد ر - قاون طاطلى بولسون اوچون جلى كونلرده
هميشه اوستون آچق توتارغه كيراك *

❖ قاون ❖

❁ قانون - قاربوز ❁

اما اوشبو جیمشلرنی باقیه لارده و آچق یرلرده ایکوننک طریق بیله در؛ بو نرسه لرکا قارا توفراقلی یر کیراک - استرخان واورینه بورخ ولاینلرنده قانونی قاربوزنی قرغه چاپالر بزینک اصطلاح مزچه اشناغه چاپالر قویاش قه قارش آچق یرکا بر دساتین یرکا بر قداق قانون اورلوقی کفایه در یرنی تیرانلکین آلتی جیدی و یرشوک ایتوب صوقالایلار - اکر اونکسه بر دساتین یردن قرف - ایللی یوک قاربوز حاصل بولادر - قانون بر دساتین یردن ایللی - حتی جیمش یوک کا قدر قانون حاصل ایتدلر - اما قانونی قاربوزنی اوزغان یل چاپکان یرکا چاپایلر - اون یل دان - اون بش یل دان اول چاپکان یرکا کیلوب یتنه قانون قاربوز چاپالر * مذکور باقیه جیمشلرین اوتورتقاندی بر بری ننگ آراسی نیچه و یرشوک بولورغه تیوش؛ برانکی ۲ و یرشوکده یر برانکی اوتورتولادر - کاسته ۱۵ و یرشوکده یر - چوکوندر ل و یرشوکده یر - کیش ۳ و یرشوکده یر - تورما ۴ و یرشوکده یر - شالقان ۴ و یرشوکده یر - صوغان ۴ و یرشوکده یر - قبار ۲ و یرشوکده یر - قاباقی حتی ۲ آرشونده یر *

❁ باقیه و میوها ❁

یعنی آلماغاج و غیر جیمش آغاچلاری باقیه سی - آلمانا و انواع میوه لر باقیه سی احیا قیلیمق اوچون معتدل بیو کراک یر کیراک - وهم شمال و مشرق طرفلارنده حمایه قیلغوجی نرسه لر بولمق کیراکدر - مثلا شمال طرفنده و مشرق طرفنده طاو یا که اورمان بولسه آلماغاج باقیه سین صوقدان حمایه قیلادر - اکرده آلاز بولماسه باقیه ننگ شمالنه و مشرقنه اولوغ اوسه تورغان آغاچلار اوتورتیمق لازمدر - آلماغاج و غیر جیمش آغاچلاری اوتورتاسی اورو ننگ قارانو فراغی هیچ بولماغانده قالونلغی دورت - بش و یرشوک بولمق لازمدر - اکرده اول مقدارده بولماسه تیرس توفراغی بلان قالنا یتورغه کیراک - بعینه گل اوتورتورغه حاضر لانگان توفراق شیکلی قاتوشدروب یوشاتورغه کیراک تاکه تاش کبک و کرپج کبک نرسه آلماغاج اوزوننده بولماسون - اکرده ناچار یر بولسه ایکون یرین اصلاح قیلغان شیکلی اصلاح قیلورغه تیوش - آغاچ اوتورتاسی چوقورنی کوز کونی قازوب قالدررغه کیراک - چوقوردان چققان توفراغی قاتوشدوررغه کیراک کما س یعنی اوستدا کی قارا توفراغین اوز آلدینه آستدان چققانی اوز آلدینه قویارغه کیراک - تیرانلکی آرشون یاریم کینک لکی یارطی آرشون قدر

ایتوب قازورغه کیراک - اکرده چوقوردان چققان توفراغی آز بولسه یخشی قار اتوفراق
قوشارغه کیراک - اکرده قارا توفراغی آرتوف کوب بولسه زرنیخ آرتدررغه
کیراک یا که جییس یعنی آقبور قوشارغه کیراک *

✽ آغاچ اوتورتیق ✽

یعنی اخیاقیلغانده اینک اول مرتبه اوتورتقاند آغاچ ننگ آراسی بر اوراق کیراک
مثلا ۹ مربع قولاج ایچنده بر آلماغاج بولسون - یانکا اوتورتولغان آغاچ هر
قاجان رطوبت قه بیگ محتاج بولادر شوننگ اوچون همیشه صوسیبارکا کیراک -
یانکا اوتورتقان آلماغاجلارنی باشلارین کیسارکا کیراک که قونلیراک اوسارکا
سبدر کبسکندن توبان اوچ - دورت بورون قالسه یتر یعنی بورو چیقاتورغان
علاملی یرلری بولادر - وهم یانکا اوتورتقان آغاچ سلکنوب توبی ضعیفلانماسون
اوچون نقرای نایاق قاداب آلماغاجنی شونکار بیلارکا کیراک - آلماغاجنی
اوتورتقان یل باشقه نرسه کیراک توکل لکن قورو بولسه صوسنبه نورورغه کیراک -
آندان صونک ایکنجی یلده وهم آندان آری یل لارده آلماغاج ننگ توبین جایارکا
کیراک یعنی کینگیراک ایتوب قازورغه کیراک ناکه آلماغاج تامورینه هوا
ایرشدن مانع نرسه بولماسون - دخی آغاچ ننگ باشلارین ایکنجی اوچونچی
یل لارده هم کیسارکا کیراک - توبانراک موننگ بیانی دخی کیلور *

✽ قش قه آغاچنی نی کیفینده صاقلامق ✽

یاش آغاچلارنی قشقی صوقلاردان صاقلامق اوچون صالام بلان توروب بیلامک
کیراک یا که قامش بلان - اما آغاچ ننگ تامورلارین نی کیفینده صوققدان
صاقلامق کیراک - آغاچ ننگ تاموری اوشوماسون اوچون آلماغاج تیکراسنداکی
توفراقنی یومشانورغه کیراک - وهم آلماغاج توبینه صالام یابارغه کیراک - دخی
قش کونی آغاچنی طچقاندان صاقلامق اوچون جیشک کوننی آلماغاج تیراسن
نابتامق کیراک چونکه طچقان یر بلان قار آراسندان بوری در - وهم آغاچ ننگ
کوبشه سین دکت بلان بوبارغه ممکن *

✽ آغاچ یالغامق ✽

آلماغاج یالغامق تورلو کیفینده بولادر لکن حالا مشهورراکی ایکی تورلودر برسی
یالغامق یا که شوری قویمق ینه بر نورلوسی بار بورو قویمق آنالور - یالغامق
دیکانمزننگ ده کیفیتلری کوبدر: اول ایکی یاشار - اوچ یاشار آلماغاجنی توبدن

بر قارش

بر قارش قدر یردن کیسوب آلا لار قیوق اینوب شوری نی هم قیوق کیسالر قارا قارشی قویوب طوز بلان چرناب بیلا یلر - یا که طوری قرت کیسالر شوری نی کیر تلاب شول توب کا جاروب طغالار - یالغامق ننگ عملی موندان باشقه هم کوب تورلو کیفیتده بولادر - لکن حالا بو کیفیتده یالغالار بیک سیراک مستعملدر - اما بوروقویمق شول کیفیتده در که: اول شول جای اوسکان چیقنی آلمایره تورغان آلماغچدان کیسوب آلا لار بوروسین قایرسی بلان برکا قوبتاروب آلا لار ایچکی یاغنه قول تیرمایچه کنه حاضر لب قویالار آندان صونک بوروقویاسی آلماغچ ننگ بر یاغندان قایرسین آرقلی غه کیسالر دخی بوی غه ناباده جروب تشورالر بر آز قایرسین کوتاروب قایری بلان آغاچ آراسنه طغوب طشنندان طوز بلان چرناب بیلا یلر - بورودیب ایتکانمز بار سولکانی بلان آلماغچقه یابوشوب قالادر - اما بوروننگ اوچون قایری آستوندان چقاروب قالدر غه تیوش - آلماغچنی یاز کونی یالغایلار بورونی جای کونی قویالار *

❁ آلماغچنی کیسمک وبوطامق ❁

بعض مصاحت اوچون آلماغچ ننگ بوتاقلارین کیسمک وبوطامق ممکن - آلماغچنی کیسکان صایون قوتوروب اوسه در شوننگ اوچون کیسه لر - یا که جیمشین کوب ایتمک اوچون کیسالر یعنی اول وقتده بوتاقغه کیناسی قوتی جیمش کا کینه ایمش - اوشبو ایکی خصوصده ده یعنی آغاچ ننگ بوتاغین کیسوب آغاچ آننگ اورننه جیمش بیره تورغان بوتاق چقاچق - وکذلك اوسونی توقاتور اوچون کیسکانده ده آننگ اورننه جیمشلی بوتاق اوساچک در چونکه آغاچ تمام کوزننگ آخرینه چه اوسادر لکن کوز کونی اوسکان بوتاق قشقی صووق قه توزمایدن شونتک اوچون اگر اول بوتاقنی کیسولسه یازغه آننگ اورننه جیمشلی بوتاق اوساسی در *

❁ باقچه یرین اصلاح قیلو ❁

باقچه ننگ توفراغین اصلاح قیلغانده اوتون کولی بلان مذکور سویاک اونون قاتوشدروب آلماغچ آرالارینه سیبالر - تیرس بلان اصلاح قیلو وهم صیوق تیرس کا بوتاش قاتوشدروب استعمال قیلنسه ده بیک یخشی بولادر وهم فوصفورلی نرسه قاتوشدرسه دخی اعلا بولادر حتی نیچه زمان قورور قورماس یاتقان آلماغچلار ترولوب آلمایره باشلیدر حاصل کلام باقچه توفراغین اصلاح قیلور اوچون آشف یرینه استعمال قیلنه تورغان اصلاح لار همه سی یخشی در *

آلماغاچنى آرچىمىق

آلماغاچنىڭ وغىر جىمىش بىرە تورغان آغاچلارنىڭ قابوغيڭ كاھا موڭ باصادر
بلا تىخلى آنى بتورمىك لازم - آنى كوز كۆنى بىروركا كىراك - اوتىماس پىچاق
بلان قورورغە وقاڭلى سىركى بلان قورورغە كىراك - آغاچنىڭ اطرافىندە بولغان
موڭلارنى قروب توشوركاچ آقبورنى قوبى ايتوب ايزوب آغاچنى شونىڭ بلان
بويارغە كىراك آننىڭ فايداسى شولدىر كە يانكادان موڭ پىدا بولمايدىر وهم
آغاچنىڭ بوقاروسنە قىرسىقە مىماس كا يىخى بولادر *

چىكىنى صوققان صاقلامق

آلماغاچنىڭ وكلاھر بىر جىمىش بىرە تورغان آغاچنىڭ چىكىنى قراودان وصالقون
چىقدان صاقلامق نىڭ طرىقى شولدىر كە باقىچەنى توتون كاغرى قىلىق كىراك نىكاكە
صارطاو ولايتىندە حوالىن اويانزىدە شويىلە عمل قىلالار: چىرچاڭر وقوراباشلارى
وھرىر توتونى كوب چىقانتورغان شى لىرى جىلسىز كىچ آلماغاچ آراسىنە جىيوب تونلەنا
قوياش چىقغونچە يالقونىن كوتارتمايچە كىنە جاندىرالار - چونكە قراوجىللى كىچ بولمايدىر -
آغاچلار ھەمەسى توتون اچىندە اوتورادر جىنكلراك قوراولار وصالقونراق چىقلار
آلماغاچ چىكىنە ضرر ايتمايدىر *

آلماننىڭ نوغلىرى

آلماننىڭ نوغلىرى بىك كوبدر - لىكن بويرىمىزنىڭ ھواسىنە كىلوشە تورغانراق نوغلىرى
روسچە اسملىرى بلان معلومراكلىرى اوشىبولاردىر: انىس آلما - بوروۋىنىكا - آق
آلما - تىتوفكا - آرقاد - غروشوفكا - كارابوفكا - لىمونىناى - پىلو دوۋىتىكا -
روبيىس - ساراسكى شىپ - رايىنوفكا - اسكوروسپىل - آنتونوفكا - آپورط -
استرخان آلماسى - قاربوز آلما - آناناس - بىرغاموۋ - بابوشكىن - قىرىم آلماسى -
مارمالاد - مالىنوفكا - قداقلى - قارا آغاچ يىنى چىرنودىر يوا - فونطوۋى *

آمروود - اوروك - چىە

آمروود جىمىش كىزلىك آلماقېلىنىدىن باقىچەلار دە تىرىيە قىلىنەدر - بو جىمىشەرنىڭ
قوروۋىتىر ان ھەم جىلى بولماقن يارانادر - اما بو جىمىشنى ايكماك اوچون قومىسىمان
قاراتوفراقلى يىر كىراك - موننىڭ ھەم نوغلىرى كوب بولسىدە مىناسى بىردىر - اوروك
اسلىۋا - دخى آمروود كىك باقىچەلار دە اوسەدر اوشى بو جىمىش اوچون جووشراك آور

یر کیراک که اول بالچقلى قارا توفراق دیمکدر مونک دخى نوعلى کوبدر -
چیه تریه قیلورغه نیند این یر بولسه یارای لکن قارا توفراق کوب مو آرمو
قانش بولسون - قارا چیه - قزل چیه *

قورا جیلاک

قوراجیلاک هم باقچه جیمشدرندن بر جیمشدر - باقچه ده اورچونمک آنی بیك
سهلدر - تامورلى قوراسین اوتورتوب اورچونمک مکن وهم بوتاغین قادیله
مکن - قوراجیلاکی یرنی برده صایلاماید - نیند این یرده بولسه ده جیمش
بیره در باری یر قورو بولماسون وقورولقدان یری کویوب کینکن بولماسون -
اما باقچه ده اورچونکنده تا که مشقت ضایع کینماسون اوچون یرنی ده بخش سین
صایلامق کیراک قارایر کیراک وهم تیران کاچاقلى یومشاق کیراک - قوراجیلاکی
بخشیراق کوز کونی اوتورتوب قالورغه کیراک - اما کوچروب اوتورتانده
ایلکار کیدن تیران راك ایتوب اوتورتمق کیراک - قوتلی راك اوسدروب آلداغی
یلغه جیلاکی کوبراک بولسون اوچون یردن یر قارش قدر قالدروب کیسالر *
اوچ دورت یلداق قورا جیلاکی ننگ صابلاری اورمان کیک قوتلایوب کیندار
شوننگ اوچون بوتارغه کیراک اولایا توبدن چققان یریلغی قورالاری کیسارکا
وقسقار تورغه کیراک تا که برتوبده بش آلتنی دانه چققان آرتوق قالماسون
آندان صونک توبدن چققان بر جیلاکلی تارماقلارین هم کیسارکا کیراک - اکرده
قورالاری بیك ضعیف نچکه بولسه قوراجیلاک توتالی بویچه ژیرداقویوب شول
ژیرداغه بیلامک کیراک - قورا جیلاکی قشقی صووقلاردان وبورانلاردان
صاقلامق اوچون بر قوراننگ باشین ایکنجی قوراننگ توبنه بوکوب بیلیلر - حتی
قوراجیلاک ننگ بعض نوعلى صووق قه برده توزمای آندان این نوع سین صالام
بلان بورکارکاده تیوش بولادر - قوراجیلاکی ننگ یرین تیرسلامک واصلاح قیلیمق
بابنده ایتساک - قوراجیلاک اوستدن اصلاح قیلننه در یعنی اوستنه تیرس مویا که
غیر نرسه مو سیبارکا کیراک - کوز کونی قورا جیلاک صابلاری ننگ اطرافین
یومشانوب تیرس سیبوب قالدورورغه کیراک - قوراجیلاک ننگ کذلک نوعلى
کوبدر قایسی بولسه ده تریه سی بردر *

قارلغان

قارلغانی اورچونمک اوچون کذلک قارلغان ننگ بوتاغین کیسوب یرکا قادیلاچده
اورچیدر - لکن ایکی یلغه قدر اورنوند توروب اوچونجی یلده کوچروب

کوچر و ب اوتورتورغه کیراک - قارلغان اوچون قاراتوفراقلی هم بالچقلى راق یر
کیراک - هم جووش یر کیراک قورو یرنی قارلغان یاراتما یدر - اما آچق یر
کیراک ناکه کولاکا بولماسون - اما قارا قارلغان اول باشده راق کولاکالی یر هم
یارای - قارا قارلغان ننگ تربیه سی ینه باشقهراق بولادر قوراجیلاک شیکلی هر
کوز کوننده اطرافن قازوب اوستدن یرین اصلاح قیلورغه کیراک *
قارلغان ننگ بخشى راق نوعلری قزل قارلغان هم آق قارلغاندر *

قارا بولوکان

یا که قارا قوراجیلاک - بوجیلاکنی دخی اورچتو بیك سملدر بوجیلاک اوچون
یر قورو وبالچقلى قاراتوفراق وهم زرنیخ توفراغی ده قاتوش بولسون - قویاش
کامل تیوبلان نیه تورغان یر بولورغه کیراک چونکه اگرچاط قویاش آستونده
بولماسه بعض جیلاکلی اولکورمای قالادر - قورا جیلاکنی بیلاکان شیکلی
مونى هم بویچه ژیرد اقویوب ژیرداغه بیلاک کیراک اکرده بیك قوبوروب
کیتسه سیرا کلاندررکا کیراک - وهم قشقه اوستون صالام بلان یابمق تیوش *

قایون جیلاکی - جیر جیلاکی

اوشو جیلاکلی دخی باقچه ده تربیه قیلوب اورچتور اوچون یر وهم اورنی
تورلوجه بولادر - بوجیلاکلی اوچون جووش راک یر کیراک - بوجیلاکلی
همه سندن بخشى یاز کونی اوتورتورغه کیراک - اوتورتورغه کیراک قورا جیلاک
توتالی آراسنه یا که قارلغان توتالی آراسنه - چونکه قارلغان یرده کی جووشکنی
صاقلاب جیلاک کابر آزیتارلک کولاکالک ده بیردر - جیلاک اوتورتاسی اوروننی
اولا تیران قازوب یومشانورغه کیراک - وهم اصلاح قیلورغه کیراک - جای بویچه
صوسیبارکا کیراک - جیر جیلاکی ننگ ده وقایون جیلاکی ننگ ده بر مرتبه جیلاک
بیرکان نامورلاری ایکچی مرتبه جیلاک بیرمایدن شول جهندن میوق دیرلر ایسکی
تامورندان میوق اوسوب یرکا یاتا توفراغه ینگاچ تامور حاصل ایتوب
ایکچی توب جیلاک بولادر - اکرده آنداین میوقلار کوبایوب
طغزلانوب کیتسه آرتوغین یولقوب تاشلارغه ممکن - قش
کونی بوجیلاکلی هم صووقدان صاقلارغه تیوش -

صالام بلان یابارغه کیراک *

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen

جميع حقوقی صاحبنه راجعدر

En 383

134

En 383

[^cAbdalgajim, Abdaⁿ-Kasir oglu]

Дозв

07/22

mm

1892 г.

بوکتاب ننگ باصمه سنه رخصت بيرلدى شهر قزان ده ل ۲ نچى

سينتابرده ۱۸۹۲ نچى يلدہ *

بوکتاب باصمه اولنمشدر قزان اونيوير يستيتى ننگ طبع خانه سنده

۱۸۹۲ نچى يلدہ

Казань. Типо-литография Императорскаго Университета 1892 г.

